

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Статус дисципліни: вибіркова професійної підготовки

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: Фінанси, банківська справа та страхування

Форма навчання денна Курс 1

Семестр другий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 3/90 за навчальним планом (від січень 2019р.):

- лекції(Л) 20
- семінарські (С) 10
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 60

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Міжнародна інвестиційна діяльність", підготовленої доцентом Тімко Н.І. та затвердженої на засіданні кафедри банківської та страхової справи (протокол № 11 від 21.04.2016 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: доц. Тімко Н.І.

Київ МАУП

Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Міжнародна інвестиційна діяльність" входить до програм фахової підготовки слухачів Міжрегіональної Академії управління персоналом рівня вищої освіти „магістр” денної та заочної форм навчання напряму «Управління і адміністрування» спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предмет дисципліни «Міжнародна інвестиційна діяльність» - економічні відносини, що виникають у процесі акумуляції, перерозподілу і використання міжнародних інвестиційних ресурсів.

Мета курсу є розвиток у студентів розуміння закономірностей міжнародної інвестиційної діяльності та її мотивації, формування знань і набуття аналітичних і практичних навичок у сфері реалізації зарубіжних та іноземних інвестицій, в тому числі у конкретних умовах України.

Завдання дисципліни орієнтовані на формування компетентності студентів відносно:

- сутності міжнародних інвестицій, їх місця і ролі у сучасному міжнародному бізнесі; фундаментального вивчення теорій вивозу капіталу, мотивації та факторів, що обумовлюють активізацію міжнародної інвестиційної діяльності;
- загальних тенденцій розвитку світового господарства та їх впливом на активізацію інвестиційної діяльності компаній
 - суб'єктів, об'єктів, видів і форм міжнародної інвестиційної діяльності;
 - сутності міжнародного інвестиційного ринку, умов і факторів розвитку його структури;
 - видів та форм міжнародних інвестицій, їх місця та ролі у міжнародному бізнесі;
 - принципів та методів регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на національному, міжнародному та наднаціональному рівнях адміністративно-правовими, економічними та соціально-психологічними методами;
- практики міжнародної інвестиційної діяльності в Україні, стратегії і заходів її активізації та підвищення ефективності.
- сформувані необхідні навички для аналізу, оцінки і прийняття рішень щодо реалізації різних форм міжнародної інвестиційної діяльності.

Статус дисципліни – вибіркова професійної підготовки.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Дисципліна поглиблює та конкретизує знання, набуті студентами в результаті вивчення курсів «Фінанси», «Інвестування», «Інвестиційний аналіз», «Ринок цінних паперів», «Міжнародна економіка», конкретизує окремі аспекти, що вивчаються дисципліною «Корпоративні фінанси», створює передумови для

засвоєння дисциплін «Проектне фінансування», «Управління фінансовими ризиками», «Управління інвестиційним портфелем».

Компетентності та програмні результати навчання. Вивчення дисципліни спрямоване на формування компетентності та відповідних їм вмінь, якими мають володіти випускники напряму підготовки „Управління і адміністрування” освітнього рівня „магістр” після засвоєння навчальної дисципліни "Міжнародна інвестиційна діяльність":

Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інвестування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність планувати та управляти часом.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
6. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.
7. Здатність працювати в міжнародному контексті.
8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
9. Здатність бути критичним і самокритичним.
10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.
11. Здатність працювати як у команді, так і автономно.
12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально- відповідально та громадянсько-свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ інвестування й узагальнення засад і закономірностей функціонування та розвитку інвестиційної діяльності суб’єктів господарювання.
2. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових ринків, етапів інвестиційного процесу.

3. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної та інших наук для діагностики стану фінансового ринку країни.

4. Здатність використовувати базові знання і практичні навички щодо оцінки фінансових інструментів.

5. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері портфельної теорії.

6. Здатність аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію для вибору оптимального інвестиційного портфелю.

7. Здатність визначати вартість і структуру фінансових джерел для визначення середньозваженої вартості капіталу підприємства.

8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансування інвестиційної діяльності.

9. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення щодо вибору оптимального варіанту інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання з обґрунтуванням раціональних джерел фінансування інвестиційного розвитку та брати відповідальність за них.

10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері інвестування.

Передумови для вивчення дисципліни. Методична основа дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції інвестиційного і фінансового менеджменту, економічних ризиків, розробки провідних вчених країн зі сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення вітчизняних фахівців в сфері інвестиційної діяльності.

Очікувані результати навчання:

1. Планувати та управляти часом у професійній діяльності.
2. Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері інвестування.
3. Вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.
4. Проводити дослідження, зокрема, здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
5. Демонструвати навички письмової та усної загальної та професійної комунікації державною та іноземними мовами.
6. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

7. Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації;
8. Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.
9. Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.
10. Дотримуватися професійних етичних стандартів.
11. Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.
12. Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів.
13. Вміти критично осмислювати концептуальні основи інвестування й узагальнення засад і закономірностей функціонування та розвитку інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.
14. Показати належний рівень знань у сфері інвестування, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових інструментів і фінансових ринків.
15. Виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансових інструментів , оцінювати їх доходність.
16. Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері інвестування.
17. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами інвестиційної діяльності.
18. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері інвестування.
19. Збирати, аналізувати та пояснювати необхідну інформацію, розраховувати економічні та фінансові показники, обґрунтовувати фінансово-інвестиційні рішення на основі використання необхідних інструментальних засобів.
20. Обирати та застосовувати економіко-математичні та статистичні методи для вибору оптимального інвестиційного портфелю суб'єктів господарювання з обґрунтуванням джерел його фінансування.
21. Демонструвати навички визначення вартості фінансових інструментів, їх ризику та доходності складання, а також навички визначення ефективності інвестиційних проектів.
22. Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансування інвестиційної діяльності.
23. Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері інвестування.

Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку). Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему триступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань). Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Разом (мін)	Разом (макс)	Іспит	Усього
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
Бали за модуль	20-30		40-55					60	85	15	100
Теми/типи контролю	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
ПК	5	5	5	5	5	5	5	15	15		
РТ	5	5	5	5	5	5	5	15	20		
М		10					10	15	30		
ІР	5	5	5	5	5	5	5	15	20		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв'язок задач/ тестування

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід'ємною складовою навчання страхуванню і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні страхуванням згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь механізмів страхування. Вона характеризується зв'язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні страхуванням.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання.

Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>1</u> Семестр <u>2</u> Обсяг в кредитах ЄКТС 3/ Всього годин у семестрі <u>90</u>	Кількість годин, з них:					
		Л	ПЗ	СЗ	ІР	СР	Форма Контролю
Назва змістових модулів та тем							
<i>Змістовий модуль 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.</i>							
1	Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію.	2	1			4	Т
2	Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування	4	1			6	У, ПМК
<i>Змістовий модуль 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності</i>							
3	Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності.	2	2			6	У, ВТ
4	Стратегії та форми організації операцій транснаціональних корпорацій	4	2			10	У, ВТ, СР
5	Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування	4	2			12	ПК, СР
6	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності	2	1			8	У, СР
7	Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні	2	1			6	Т,У, ПМК
<i>Всього годин: 90</i>		20	10			60	

Форми контролю: УО - усне опитування; ПМК – проміжний модульний контроль; СР – перевірка завдань для самостійної роботи; ПК – перевірка конспектів; КР – контрольна робота; ВТ – вибіркоче тестування.

Зміст дисципліни за змістовними модулями

Дисципліна «Міжнародна інвестиційна діяльність» складається з двох змістовних модулів:

1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності .

В першому модулі розкриваються функції міжнародної інвестиційної діяльності в забезпеченні процесів розширеного відтворення економік та форми їх реалізації; аналізуються тенденції розвитку світового господарства, що спричинять активізацію міжнародних інвестиційних процесів; розглядається еволюція теоретичних підходів щодо обґрунтування розвитку міжнародних інвестиційних відносин; приділено увагу розгляду структури та характеристик міжнародного інвестиційного ринку, як економічного простору на якому реалізуються міжнародні інвестиційні відносини.

В другому розділі, відповідно до проведеної класифікації форм міжнародної інвестиційної діяльності, розкриваються особливості їх реалізації в сфері реального та фінансового інвестування.

Особливу увагу приділено процесам транснаціоналізації міжнародної інвестиційної діяльності: спираючись на досвід потужних ТНК, аналізуються переваги та недоліки різних форм виходу на міжнародний інвестиційний ринок; розглядаються стратегії поведінки та особливості структурної побудови ТНК, особливості руху фінансових потоків, що виникають внаслідок їх діяльності.

В другому блоці тем модуля розглянуто особливості руху фінансових потоків на міжнародному ринку: надається характеристика фінансових інструментів, що знаходяться в міжнародному обігу, визначаються регіональні особливості функціонування ринків цінних паперів США, Європи тощо, і відповідно, особливості застосування інструментів прав власності, боргових та похідних цінних паперів; розглядаються стратегії поведінки портфельних інвесторів.

Теми 6 і 7 розкривають методи і інструменти впливу на розвиток міжнародної інвестиційної діяльності, що реалізується в різних формах, на міжнародному та національному ринках.

МОДУЛЬ 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.

Тема 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію.

Економічна сутність інвестицій. Види та форми інвестицій. Систематизація міжнародних інвестицій. Фінансові та реальні інвестиції. Основні суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Інституційні інвестори на міжнародному ринку. Транснаціональні- та багатонаціональні компанії. Фінансово-кредитні

установи у міжнародному інвестуванні. Банківські установи. Інвестиційні фонди й інвестиційні компанії. Венчурні фонди. Страхові компанії. Лізингові компанії.

Міжнародний інвестиційний ринок. Факторні, товарі та фінансові ринки. Інвестиційний ринок та його інфраструктура. Ринкова модель інвестиційного проекту. Грошовий ринок. Ринок позичкових коштів та ставка відсотку. Попит та пропозиція на ринку капіталів. Міжнародні взаємозв'язки: мобільність капіталу, валютні курси та дохідність фінансових активів.

Фактори міжнародного інвестування. Фактори, що обумовлюють активізацію міжнародного виробництва: лібералізація, технологічні зміни, зростання конкуренції. Типи систем міжнародного виробництва. Детермінанти розміщення міжнародного виробництва (лібералізація економічної політики, технологічні зміни, інновації в управлінні та організації виробництва). Глобалізація світової економіки. Регіоналізація. Кластеризація (групування) країн. Глобалізація світової фінансової системи. Технологічні інновації і трансформація світової економіки. Міжнародне інвестування у контексті інтернаціоналізації. Приймаючі країни та країни базування. Мотивація партнерів з інвестиційної діяльності.

Прямі та портфельні інвестиції. Горизонтальні та вертикальні прямі інвестиції. Кількісні критерії прямих інвестицій. Форми прямих інвестицій. (експорт власного капіталу, реінвестовані прибутки, внутріфірмові трансфери). Інвестиційні цілі прямого інвестування (засновницькі, доповнюючі, зміцнюючі, раціоналізаторські інвестиції). Особливості інвестиційного циклу прямих інвестицій. Динаміка прямих інвестицій (доларова та балансова вартість).

Основні форми виходу на зарубіжні ринки. Глобально-економічні, загальноекономічні, ресурсно-економічні та політико-економічні фактори, які впливають на вибір стратегії інвестування. Екстернальні та інтернальні чинники та їх вплив на формування інвестиційних стратегій фірми. Стратегії країн базування компаній, які здійснюють іноземні інвестиції. Стратегії країн, які приймають інвестиції. Кількісний аналіз світових потоків прямих інвестицій. Центри вивозу та вкладання капіталу. Індекс припливу в країни прямих іноземних інвестицій, ЮНКДАТ-індекс стану припливу прямих іноземних інвестицій, ЮНКТАД-індекс потенційного припливу прямих інвестицій.

Рекомендовані джерела інформації [17; 18; 19; 22; 24-28; 32; 34; 37; 43; 49-51; 53; 55; 61; 62; 64; 74]

Тема 2. Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування

Макроекономічний, мезоекономічний та мікроекономічний рівень аналізу іноземного інвестування. Портфельні теорії іноземного інвестування. Теорія факторних пропорцій Хекшера-Оліна. Теорія граничної ефективності інвестування діяльності нефінансових фірм (Кейнс, Торбін).

Неокласичні теорії іноземного інвестування (позитивна та нормативна). Теорія ринкової влади Гаймера. Теорія монополістичних переваг Кіндлбергера. Теорія життєвого циклу продукту Вернона. Концепції життєвого циклу галузі. Теорія конкурентних переваг М.Портера. детермінанти національних конкурентних переваг за Портером. Теорія інтерналізації (Баклі, Кесон, Рагмен). Біхевіористська теорія транснаціональних корпорацій. Модель ERPG Х. Перлмуттера. Теорії олігополістичної реакції.

Еклектична парадигма Дайнінга. Стратегічні модулі Дж.Дайнінга. Модель OLI (переваги власності, переваги інтерналізації, переваги розміщення).

Рекомендовані джерела інформації [26; 29-34; 51; 52; 61; 67; 76; 77; 84]

МОДУЛЬ 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності **Тема 3. Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності**

Сутність транснаціоналізації. Критерії визначення транснаціональної компанії. Модель ТНК: материнська компанія і зарубіжні філії. Відділення, дочірня компанія, асоційована компанія в структурі ТНК. Масштаби діяльності транснаціональних корпорацій. Кількісні

показники вимірювання транснаціональності компаній (індекс транснаціональності компаній – TNI, індекс розповсюдження мережі – NSI, Індекс транснаціональності країн, що приймають – TINC). Середовище транснаціонального бізнесу.

Шляхи виходу на зовнішні ринки: створення нових виробничих потужностей чи придбання вже існуючих місцевих потужностей. Транскордонне злиття та поглинання. Форми злиття (консолідація, установче злиття). Форми поглинання (іноземного філіалу, місцевої фірми).

Фактори, що впливають на вибір шляху виходу на ринок: рівень економічного розвитку країни, інвестиційна політика країни. Інституційна база. Фактори, що впливають на посилення процесів транскордонного злиття та поглинання: технологічні зміни, лібералізація інвестиційних режимів та регулювання, фінансові зміни.

Види транскордонного злиття та поглинання (за спорідненістю галузей: горизонтальні, вертикальні, конгломеровані; за обсягом контролю: повні поглинання, угоди з переважним контролем, рівноправні злиття, міноритарні поглинання; за формою оплати: угоди з оплатою акціями, угоди з оплатою акціями та готівкою, угоди з оплатою готівкою; за узгодженістю інтересів: погоджене, небажане; за стратегічною метою: злиття з метою зростання, з метою захисту, внаслідок приватизації, внаслідок банкрутства; за ступенем інтеграції підприємницьких структур: з мінімальною інтеграцією, колаборативні угоди, реконструкційні угоди тощо). Мотиви основних функціональних типів транскордонних злиттів та поглинань.

Рекомендовані джерела інформації [20; 21; 24; 25; 27; 32; 34; 35; 38; 40; 44; 47; 51; 83]

Тема 4. Стратегії та форми організації операцій транснаціональних корпорацій

ТНК – шукачі ринків, ТНК – шукачі сировини, ТНК – шукачі виробничої ефективності, ТНК – шукачі знань, ТНК – шукачі політичної стабільності. Моделі орієнтації ТНК – етноцентрична, поліцентрична, регіоцентрична, геоцентрична. Наступальні стратегії. Види захисних стратегій ТНК (опора на інновації, економія на масштабах діяльності, глобальне сканування). Зрілі та старіючі ТНК. Еволюція стратегій розвитку міжнародного виробництва (традиційна стратегія (створення філій), стратегія простої інтеграції, комплексної інтеграції). Форми і риси зв'язків з національними фірмами країн, що приймають капітал (прямі, зворотні, горизонтальні зв'язки).

Еволюція форм операцій транснаціональних корпорацій. Спільні підприємства: переваги і недоліки. Стратегії ТНК, що обумовлюють утворення спільних підприємств (продуктова диференціація, раціоналізація виробництва, контроль над сировиною наукові та дослідні роботи). Контрактні форми діяльності на міжнародному інвестиційному ринку (будівельні роботи за підрядними угодами, добування сировини за підрядними угодами, лізингові контракти, франчайзинг, науково-технічні й ліцензійні угоди, контракти про управлінську допомогу, купівля і продаж товарів за субконтрактними угодами, інженерне консультування).

Рекомендовані джерела інформації [19; 32-35; 39; 46; 63; 67; 71; 76; 77]

Тема 5. Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування

Сутність та структурні елементи світового фінансового ринку. Міжнародні ринки боргових зобов'язань. Міжнародні ринки титулів (прав) власності. Міжнародні ринки похідних фінансових інструментів. Транснаціоналізація банківських операцій: концентрація фінансового капіталу. Міжнародне фінансування операцій ТНК. Стратегія короткострокового фінансування. Внутрікорпоративне фінансування. Фінансування банківських установ. Фінансування небанківських установ (розміщення комерційних паперів – короткострокових простих векселів). Євровалютні інструменти короткострокового фінансування (євроноти, євро комерційні папери). Довгострокове фінансування (внутрішні та зовнішні джерела) Фінансування за рахунок випуску облігацій, акцій. Крос-лістинг. Депозитарні розписки. Єврооблігаційні позики.

Ознаки та причини активізації міжнародних портфельних інвестицій (лібералізація та дерегуляція фінансових ринків, зниження ризиків інституційних інвесторів за рахунок

міжнародної диверсифікації, додаткові джерела фінансування за рахунок збільшення обсягу ринку євровалют, модернізація міжнародних фондових бірж).

Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів. Міжнародні фондові ринки. Фундаментальний та технічний аналіз фондових інструментів. Фінансові коефіцієнти оцінки акцій (співвідношення ціни та доходу на акцію, ціни та обсягів продажу на акцію, ціни та балансової вартості активів). Фондові та біржові індекси. Сутність та порядок обчислення індексів зміни курсу акцій. Характеристика іноземних (Dow Jones Index, Actuaries Share, NIKKEU тощо) та українських фондових індексів (КАС, ПФТС, WOOD тощо).

Стратегії управління портфелем цінних паперів. Активний стиль управління портфелем і його стратегії (стратегія „акцій росту”; „недооцінені акції”; стратегій „вибір сектору” тощо). Методи пасивного управління портфелем. Диверсифікація. Процентний ризик. Керування активами і зобов'язаннями. Індексний портфель. Хеджування портфеля. Оцінка ефективності керування портфелем.

Ризики портфельів цінних паперів; ризики пов'язані з інвестуванням у фінансові активи (фінансові ризики: кредитні ризики (відсотковий, ризик ліквідності), інфляційний ризик, валютний ризик). Співвідношення ризику і доходу. Систематичні та несистематичні ризики. Методи вимірювання ризиків портфельних інвестицій (середньоквадратичних стандартних відхилень – коваріації і варіації, бета-коефіцієнт, модель оцінки капітальних активів - CAPM, лінії надійності ринку тощо).

Інститути спільного інвестування (інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства) як суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності. Класифікація ICI. Компанії по управлінню активами. Структура активів інститутів спільного інвестування (диверсифікованих, недиверсифікованих, венчурних).

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 12; 15; 19; 22; 23; 28; 32-34; 37; 38; 42; 44; 47; 48; 65; 68; 70; 72; 73; 80; 82; 83; 85; 88]

Тема 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Потенціал впливу іноземних інвестицій на процеси відтворення. Переваги залучення інвестицій порівняно до використання зовнішніх кредитних ресурсів. Прямі інвестиції і міжнародний рух технологій. Організаційні форми передачі технологій (ліцензійна угода, інжинірингова угода, управлінські контракти тощо). Розвиток людських ресурсів. Вплив прямих інвестицій на структуру споживання. Експортні операції транснаціональних компаній: розширення доступу на зовнішні ринки.

Форми регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу у міжнародній економіці. Макроекономічне регулювання інвестиційного процесу та політика держави по відношенню до іноземних інвестицій. Лібералізація інвестиційних режимів (укладання двосторонніх договорів, угод про уникнення подвійного оподаткування). Вимоги „відкритого режиму”: поліпшення умов конкуренції (помякшення державної політики місцевих закупівель), зменшення ринкових обмежень (тарифів, квот, цінового контролю), вдосконалення юридичних аспектів, поліпшення регуляторного процесу (здійснення моніторингу іноземних проектів ефективніше і з меншими витратами, створення механізму „однієї інстанції”, зменшення і раціоналізація місцевого державного регулювання), зменшення наявних вимог (розміру репатріації з країни дивідендів, прав або розмірів володіння землею, місцевих квот на постачання, обов'язкового експорту тощо).

Форми впливу держави на інвестиційну діяльність (прямі і непрямі). Інструменти впливу на іноземні інвестиції пов'язані з торговельними заходами (тарифні або кількісні обмеження, національні стандарти, регіональні угоди про вільну торгівлю, зони експортного виробництва). Засоби впливу на міжнародну інвестиційну діяльність: податкові пільги, тарифні пільги, інвестиційні гранти тощо. Змінні засоби прямого впливу з обмеженою сферою дії (бюджетне фінансування на безповоротній основі; бюджетне кредитування; державні гарантії умов реалізації інвестиційних проектів; державний контракт на розробку і виконання інвестиційного проекту; розробка та реалізація загальнодержавних цільових комплексних програм; управління

процесами приватизації з метою пошуку ефективнішого інвестора; часткове фінансування державою інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки; реалізація державою самостійно комерційних високоприбуткових інвестиційних проектів). Змінні засоби непрямого впливу (грошово-кредитна, амортизаційна, цінова, валютна політика). Інструменти податкового стимулювання (зниження ставки податку, інвестиційна податкова знижка, відміна податків на реінвестування, податкові угоди з іншими країнами, податкові кредити). Інструменти фінансового стимулювання (прискорена амортизація, пільгові кредити, інвестиційні гарантії, безвідсоткові кредити). Змінні засоби непрямого впливу (грошово-кредитна, амортизаційна, цінова, валютна політика). Індикативне планування інвестиційної діяльності. Планування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Вільні економічні зони (зовнішньоторгівельні, функціональні (галузеві), комплексні (спеціальні) зони виробничого характеру). Порядок створення, функціонування та ліквідації вільних економічних зон (ВЕЗ). Світовий досвід створення ВЕЗ.

Інвестиційний клімат (інвестиційний потенціал та його складові, характеристика інвестиційних ризиків). Міжнародні рейтинги (Euromoney, Institutional Investment тощо).

Вплив міжнародних інституцій на інвестиційну діяльність (Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКДАТ), СТО, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Багатостороннє агенство гарантування інвестицій (БАГІ), міжнародний центр з урегулювання інвестиційних суперечок (МЦУС), Міжнародна організація праці (МОП).

Рекомендовані джерела інформації [6; 25; 32; 36; 41; 43; 60; 76; 77]

Тема 7. Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні

Державна інвестиційна політика України на сучасному етапі. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні. Реальні інвестиції в галузі промисловості України. Форми і види іноземних інвестицій в Україні. Результативність і проблеми залучення іноземних інвестицій. Проблеми інвестування за кордон.

Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату. Економічне середовище інвестиційної діяльності в Україні. Інфраструктура інвестування. Грошово-кредитна політика Національного банку. Роль Фонду державного майна України.

Рекомендовані джерела інформації [1-15; 25; 28; 29; 34; 39; 40; 54]

Плани лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності

Лекція 1 (2 год.)

Тема 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію

1. Економічна сутність інвестицій. Систематизація міжнародних інвестицій.
2. Суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності.
3. Міжнародний інвестиційний ринок.
4. Фактори міжнародного інвестування.
5. Міжнародне інвестування у контексті інтернаціоналізації. Приймаючі країни та країни базування.
6. Типи систем міжнародного виробництва та детермінанти їх розміщення.
7. Форми виходу на зарубіжні ринки.
8. Фактори, які впливають на вибір стратегії інвестування.
9. Стратегії країн, що приймають інвестиції, та країн базування компаній, які здійснюють іноземні інвестиції.
10. Кількісний аналіз світових потоків прямих інвестицій.

Рекомендовані джерела інформації [17; 18; 19; 22; 24-28; 32; 34; 37; 43; 49-51; 53; 55; 61; 62; 64; 74]

Лекція 2 (4 год.)

Тема 2. Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування

1. Макроекономічний, мезоекономічний та мікроекономічний рівень аналізу іноземного інвестування.
2. Портфельні теорії іноземного інвестування.
3. Теорія факторних пропорцій Хекшера-Оліна.
4. Теорія граничної ефективності інвестування діяльності нефінансових фірм (Кейнс, Торбін).
5. Неокласичні теорії іноземного інвестування.
6. Теорія конкурентних переваг М.Портера. детермінанти національних конкурентних переваг за Портером.
7. Теорія інтерналізації (Баклі, Кесон, Рагмен).
8. Біхевіористська теорія транснаціональних корпорацій.
9. Модель ERPG X. Перлмуттера.
10. Еклектична парадигма Дайнінга. Стратегічні модулі Дж.Дайнінга.
11. Модель OLI (переваги власності, переваги інтерналізації, переваги розміщення).

Рекомендовані джерела інформації [26; 29-34; 51; 52; 61; 67; 76; 77; 84]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності

Лекція 3 (2 год.)

Тема 3. Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності

1. Сутність транснаціоналізації.
2. Критерії визначення транснаціональної компанії.
3. Модель ТНК: материнська компанія і зарубіжні філії
4. Кількісні показники вимірювання транснаціональності компаній.
5. Шляхи виходу на зовнішні ринки. Фактори, що впливають на вибір шляху виходу на ринок.
6. Транскордонне злиття та поглинання.

Рекомендовані джерела інформації [20; 21; 24; 25; 27; 32; 34; 35; 38; 40; 44; 47; 51; 83]

Лекція 4 (4 год.)

Тема 4. Стратегії та форми організації операцій транснаціональних корпорацій (2 лекції)

1. Наступальні стратегії.
2. Види захистних стратегій ТНК
3. Еволюція стратегій розвитку міжнародного виробництва.
4. Еволюція форм операцій транснаціональних корпорацій.
5. Спільні підприємства: переваги і недоліки.
6. Стратегії ТНК, що обумовлюють утворення спільних підприємств.
7. Контрактні форми діяльності на міжнародному інвестиційному ринку

Рекомендовані джерела інформації [19; 32-35; 39; 46; 63; 67; 71; 76; 77]

Лекція 5 (4 год.)

Тема 5. Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування (3 лекції)

1. Сутність та структурні елементи світового фінансового ринку.

2. Міжнародні ринки боргових зобов'язань.
3. Міжнародні ринки титулів (прав) власності.
4. Міжнародні ринки похідних фінансових інструментів.
5. Транснаціоналізація банківських операцій: концентрація фінансового капіталу.
6. Міжнародне фінансування операцій ТНК.
7. Ознаки та причини активізації міжнародних портфельних інвестицій
8. Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів.
9. Міжнародні фондові ринки.
10. Стратегії управління портфелем цінних паперів.
11. Інститути спільного інвестування (інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства)
12. Міжнародні фондові біржі.
Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 12; 15; 19; 22; 23; 28; 32-34; 37; 38; 42; 44; 47; 48; 65; 68; 70; 72; 73; 80; 82; 83; 85; 88]

Лекція 6 (2 год.)

Тема 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

1. Потенціал впливу іноземних інвестицій на процеси відтворення.
2. Форми регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу у міжнародній економіці.
3. Макроекономічне регулювання інвестиційного процесу та політика держави по відношенню до іноземних інвестицій.
4. Форми та інструменти впливу держави на інвестиційну діяльність (прямі і непрямі).
5. Індикативне планування інвестиційної діяльності.
6. Вільні економічні зони: порядок створення, функціонування та ліквідації. Світовий досвід створення ВЕЗ.
7. Інвестиційний клімат. Міжнародні рейтинги.
Рекомендовані джерела інформації [6; 25; 32; 36; 41; 43; 60; 76; 77]

Лекція 7 (2 год.)

Тема 7. Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні

1. Державна інвестиційна політика України на сучасному етапі.
2. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні.
3. Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату.
Рекомендовані джерела інформації [1-15; 25; 28; 29; 34; 39; 40; 54]

Плани семінарських занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності

Семінарське заняття 1 (2 год.)

Тема 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Види, форми та мотивація міжнародного руху капіталу.
2. Економічний зміст глобалізації; фактори, що її обумовлюють.
3. Фактори, що зумовлюють швидке зростання міжнародного виробництва (лібералізація, технологічні зміни, зростання конкуренції).
4. Характеристика прямих інвестицій:
 - ✓ кількісні критерії;
 - ✓ інвестиційні цілі - засновницькі, доповнюючі, зміцнюючі, раціоналізаторські інвестиції;
 - ✓ форми - експорт власного капіталу, реінвестовані прибутки, внутріфірмові трансфери;
 - ✓ горизонтальні і вертикальні прямі інвестиції.
5. Визначення міжнародних портфельних інвестицій.
6. Відмінності між портфельними та прямими інвестиціями.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Вплив глобалізації на переваги розміщення для прямих іноземних інвестицій.
2. Вплив технологічних інновацій на процес трансформації світової економіки.
3. Причини утворення інвестиційних кластерів країн (приклад).
4. Фактори, що обумовлюють напрями руху інвестиційного капіталу.
5. Принципи розрахунку індексів припливу інвестицій в країну та їх застосування. Співставлення значень різних індексів та їх інтерпретація.

Рекомендовані джерела інформації [17; 18; 19; 22; 24-28; 32; 34; 37; 43; 49-51; 53; 55; 61; 62; 64; 74]

Тема 2. Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Поясніть перетворення національних фірм у транснаціональні компанії згідно з теорією життєвого циклу продукту.
2. У яких теоріях розвиток транснаціональних компаній розглядається з точки зору еволюції організаційної структури фірми та її менеджменту?
3. Модель ERPG . Перлмуттера: специфіка орієнтації вищого менеджменту на різних етапах інтернаціоналізації фірми.
4. Методологічна база теорії інтерналізації.
5. Модель OLI. Складові переваг власності, розміщення, інтерналізації за Дайнінгом.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Поясніть перетворення національних фірм у транснаціональні згідно з моделлю життєвого циклу продукту.
2. Структура галузі характеризує особливості конкуренції між компаніями. Які чинники, відповідно до теорії конкурентних переваг М. Портера, впливають на вибір конкурентної стратегії фірми.?
3. Теоретичні витоки парадигми Дайнінга (взаємозв'язки з теоріями міжнародної торгівлі Хекшера-Оліна-Самуельсона, теорією життєвого циклу продукції, теорією конкурентних переваг М.Портера тощо).

Рекомендовані джерела інформації [26; 29-34; 51; 52; 61; 67; 76; 77; 84]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності

Семінарське заняття 2 (2 год.)

Тема 3. Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Критерії, що відрізняють ТНК від національних фірм.
2. Модель функціонування ТНК.
3. Різниця між дочірніми, асоційованими компаніями та відділеннями.
4. Характеристика середовища транснаціонального бізнесу.
5. Кількісні показники оцінки транснаціональності компаній.
6. Характеристика форм злиття (консолідація, установче злиття) та поглинання (іноземного філіалу, місцевої фірми).
7. Характеристика видів злиття та поглинання:
 - ✓ за спорідненістю галузей: горизонтальні, вертикальні, конгломеровані;
 - ✓ за обсягом контролю: повні поглинання, угоди з переважним контролем, рівноправні злиття, міноритарні поглинання;
 - ✓ за формою оплати: угоди з оплатою акціями, угоди з оплатою акціями та готівкою, угоди з оплатою готівкою;
 - ✓ за узгодженістю інтересів: погоджене, небажане;
 - ✓ за стратегічною метою: злиття з метою зростання, з метою захисту, внаслідок приватизації, внаслідок банкрутства;
 - ✓ за ступенем інтеграції підприємницьких структур: з мінімальною інтеграцією, колаборативні угоди, реконструкційні угоди.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Вплив ТНК на динаміку руху прямих іноземних інвестицій.
2. Мотиви основних функціональних типів транскордонних злиттів та поглинань (для горизонтального злиття та поглинання, для вертикального злиття та поглинання, для конгломерованого злиття та поглинання).
3. Переваги та недоліки для приймаючої країни виходу ТНК на її ринок через злиття та поглинання.

Рекомендовані джерела інформації [20; 21; 24; 25; 27; 32; 34; 35; 38; 40; 44; 47; 51; 83]

Семінарське заняття 3 (2 год.)

Тема 4. Стратегії та форми організації операцій транснаціональних корпорацій

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика стратегій ТНК.
2. Поняття спільне підприємство.
3. Фактори, що обумовлюють створення спільних підприємств (продуктова диференціація, раціоналізація виробництва, контроль над сировиною, наукові та дослідні роботи) - зі сторін обох партнерів.
4. Характеристика контрактних форм діяльності на міжнародному інвестиційному ринку (будівельні роботи за підрядними угодами, добування сировини за підрядними угодами, лізингові контракти, франчайзинг, науково-технічні й ліцензійні угоди, контракти про управлінську допомогу, купівля і продаж товарів за субконтрактними угодами, інженерне консультування).

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Переваги на проблеми функціонування спільних підприємств.

2. Фактори, що визначають ступінь контролю транснаціональної корпорації над спільними підприємствами.

Рекомендовані джерела інформації [19; 32-35; 39; 46; 63; 67; 71; 76; 77]

Семінарське заняття 4 (2 год.)

Тема 5. Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика інструментів міжнародного ринку боргових зобов'язань.
2. Характеристика інструментів прав власності.
3. Характеристика ринку похідних інструментів.
4. Основні джерела міжнародного короткострокового фінансування діяльності ТНК.
5. Види довгострокових цінних паперів, що використовуються ТНК для фінансування.
6. Фактори, що сприяють активізації міжнародної портфельної інвестиційної діяльності.
7. Систематизація ризиків портфельного інвестування (ризик пов'язаний з інвестуванням у фінансові активи (фінансові ризики: кредитні ризики (відсотковий, ризик ліквідності), інфляційний ризик, валютний ризик).

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 12; 15; 19; 22; 23; 28; 32-34; 37; 38; 42; 44; 47; 48; 65; 68; 70; 72; 73; 80; 82; 83; 85; 88]

Завдання до практичного заняття (закріплення методів оцінки ефективності прямих і портфельних інвестицій).

Завдання 1. Розрахуйте ефективність портфелю інвестиційних компаній за:

- 1) методом Тейлора (коефіцієнт T);
- 2) методом Шарпа (коефіцієнт S);
- 3) методом Джексона (коефіцієнт J)

та за результатами ранжування зробіть висновок про найбільш ефективний.

Вихідні умови:

<i>Інвестиційний фонд</i>	<i>Щорічна доходність(%)</i>	<i>β</i>	<i>Несистематичний ризик</i>
А	18	1,2	7
Б	19	1,8	13
В	15	0,5	20
S&P 500	17	1	0

Доходність без ризикових активів складає 10%, еталоном доходності ринкового портфеля є S&P 500; стандартне відхилення S&P 500 – 25%.

Завдання 2. При оцінюванні зарубіжних проектів (пряме інвестування) з точки зору інтересів материнської компанії застосовується аналіз скорегованої сучасної вартості (APV). Розрахуйте значення показника та зробіть висновок про доцільність реалізації проекту за наступних умов:

- a) проект: вартість – \$ 12 млн. ; тривалість – 3 роки; залишкова вартість – \$ 3,2 млн. ; поточний грошовий потік – \$ 8 млн. на рік, до податків;
- b) фінансування: трирічна позика під 14% річних – \$ 4 млн.; трирічна позика під 9,5% річних – £ 3 млн.; нерозподілений прибуток - £ 1 млн.;
- c) ризик: значення β в галузі інвестування складає 1,4;
- d) дані ринку: без ризикова доходність 6%; доходність ринкового портфеля – 16%.
- e) податки та інше: корпоративний податок в базовій країні – 35%; корпоративний податок в приймаючій країні – 40% (в кінці терміну), рівномірна амортизація, частка доходу дозволена до переказування 50%; на кошти блоковані нараховується 5% дохід на спеціальний

державний рахунок; блоковані кошти переводяться в материнську країну після завершення проекту; спот курс \$2=£1, можливе знецінення долару протягом реалізації проекту на 5% щорічно.

Завдання 3.

Читання інформації про котирування цінних паперів

Результати котирування акцій на NYSE

52 High	week Low	Stock	Div	Yld,%	P/E	Vols 100s	High	Low	Close	Net Chg
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
49 1/4	33 1/4	ATT	1,3	3,5	39	97912	38 3/8	37 3/8	38 1/4	+1 1/8

Результати торгів державними борговими зобов'язаннями

CouponRate, %	Maturity	Prise		Change	Ask Yield
		Ask	Bid		
1	2	3	4	5	6
7 5/8	Feb 02-07	106:03	106:05	+10	6,23

Результати торгів корпоративними облигаціями

Issue	CouponRate, %	Maturity	Prise	Change	Ask Yield	Prior Yield
1	2	3	4	5	6	7
E.I.B	8 1/4	20/12/07	111 14/16	+6/16	6,36	6,39

Семінарське заняття 5 (2 год.)

Тема 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика організаційних форм передачі технологій в міжнародній інвестиційній діяльності (ліцензійна угода, інжинірингова угода, управлінські контракти тощо).
2. Характеристика інструментів впливу на інвестиційну діяльність, таких що пов'язані з регулюванням торгівельних відносин (тарифні або кількісні обмеження, національні стандарти, регіональні угоди про вільну торгівлю, зони експортного виробництва).
3. Інвестиційні стимули інвестиційної діяльності, що реалізуються через державну політику.
4. Засоби впливу на міжнародну інвестиційну діяльність (змінні засоби непрямого впливу, змінні засоби прямого впливу з обмеженою сферою дії).
5. Характеристика різних видів ВЕЗ (зовнішньоторгівельні, функціональні (галузеві), комплексні (спеціальні) зони виробничого характеру).

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Які переваги залучення інвестицій для країн-реципієнтів порівняно до використання зовнішніх кредитних ресурсів?
2. Наведіть приклади впливу різних інструментів на стимулювання та обмеження міжнародної інвестиційної діяльності.

Рекомендовані джерела інформації [6; 25; 32; 36; 41; 43; 60; 76; 77]

Тема 7. Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Форми і види іноземних інвестицій, що можуть бути реалізовані на Україні.
2. Засоби, що використовуються для стимулювання іноземних інвестицій на Україні.
3. Порядок створення і функціонування спільних підприємств на Україні.
4. Порядок створення і функціонування вільних економічних зон.

Особливості регулювання діяльності транснаціональних корпорацій на Україні.

5. Участь національних інституційних інвесторів в міжнародному портфельному інвестуванні.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика інвестиційного клімату України (інвестиційний потенціал і інвестиційні ризики, місце в міжнародних рейтингах).

Рекомендовані джерела інформації [1-15; 25; 28; 29; 34; 39; 40; 54]

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Важливою складовою роботи студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачено виділення навчального часу для самостійної роботи студентів, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься на самостійне вивчення студентів.

Самостійна робота є обов'язковою при підготовці до практичних занять, для складання заліку з навчальної дисципліни, тому вона повинна мати систематичний та плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно – модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості - умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Форми самостійної роботи: опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до практичних занять; самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою; вивчення та аналіз законодавчих та нормативних документів; пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет; узагальнення та аналіз фактичних даних; проведення самостійних наукових досліджень; підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій; виконання індивідуальних завдань; написання контрольних робіт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.

Тема 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію.

Питання для самостійного розгляду:

1. Суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності.
3. Міжнародні організації, що впливають на реалізацію міжнародної інвестиційної діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підбір статистичних матеріалів, що свідчать про динаміку руху прямих інвестицій між країнами (з різним ступенем розвитку економіки, з різними географічними напрямками). На основі зібраних даних зробіть висновки про напрями і тенденції руху прямих іноземних інвестицій на міжнародних ринках.

Максимальна кількість балів за виконані завдання: 4

Теми рефератів:

1. Форми міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Глобальні економічні фактори міжнародного інвестування.
3. Фактори міжнародного інвестування: політико-економічні, ресурсно-економічні, загально-економічні.
4. Вплив міжнародних інститутів на міжнародну інвестиційну діяльність (Багатостороннє агентство гарантування інвестицій, Міжнародна фінансова корпорація тощо).
5. Класифікація прямих іноземних інвестицій.
6. Інвестиційні цикли прямих іноземних інвестицій.
7. Етапи створення інтеграційних об'єднань.
8. Горизонтальна та вертикальна інтеграція.
9. Шляхи інтернаціоналізації світогосподарських процесів: екстернальний та інтернальний.

Рекомендовані джерела інформації [17; 18; 19; 22; 24-28; 32; 34; 37; 43; 49-51; 53; 55; 61; 62; 64; 74]

Тема 2. Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування

Питання для самостійного розгляду:

1. Теорія граничної ефективності інвестування за Кейнсом.
2. Теорія граничної ефективності інвестування за Тобіном.

Теми рефератів:

1. Концепція шляхів інвестиційного розвитку (Дж.Данінг, Р.Нарула)
2. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Кейнса.
3. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Тобіна.
4. Моделі циклів ділової активності (моделі Кітчана, Джаглара, Кондратьєва, Фріша, Хікса, Лукаса, Слутського).
5. Мотивація створення підприємств з іноземними інвестиціями з боку суб'єктів країни базування.
6. Мотивація створення підприємств з іноземними інвестиціями з боку суб'єктів приймаючої країни.
7. Горизонтальна та вертикальна інтерналізація.

Рекомендовані джерела інформації [26; 29-34; 51; 52; 61; 67; 76; 77; 84]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності

Тема 3. Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Шляхи виходу на зовнішні ринки: створення нових виробничих потужностей чи придбання вже існуючих місцевих.

2. Фактори, що впливають на вибір шляху виходу на ринок: рівень економічного розвитку країни, інвестиційна політика країни тощо.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

а) Скласти таблицю порівняльного аналізу критеріїв відмінності ТНК від національних фірм.

б) Побудова моделі ТНК на прикладі обраної студентом компанії.

Завдання 2.

Збір інформації, що ілюструє кількісні показники оцінки транснаціональності компаній.

Завдання 3.

Наведіть приклад ТНК та обґрунтуйте вибір форм злиття (консолідація, установче злиття) та поглинання (іноземного філіалу, місцевої фірми): за спорідненістю галузей; за обсягом контролю; за формою оплати; за узгодженістю інтересів; за стратегічною метою; за ступенем інтеграції підприємницьких структур.

Завдання 4. Проаналізуйте наведену ситуацію та сформулюйте короткі пояснення до наступних питань*:

1. Зміст стратегії транснаціональної компанії Ahold.
2. Які форми обрала компанія для виходу на міжнародні ринки?
3. Яким типам та видам транскордонного злиття чи поглинання відповідають дії компанії?
4. Що призвело до падіння ціни на акції Ahold протягом 2002-2003 р.?
5. Що означає зміна рейтингу компанії?

Протягом 90-х р.р. голландська компанія Ahold перетворилася на третього у світі торговця бакалійними товарами і пройшла шляхом зростання через злиття та поглинання. Компанія проводила активну транснаціоналізацію на ринках Східної Європи, Азії та Латинської Америки, купуючи місцеві фірми – оператори супермаркетів. Найвищу активність компанія проявила в США, де через прямі інвестиції придбала мережі роздрібної продовольчої торгівлі та постачання продуктів харчування. Динаміка поглинань компанії Ahold:

березень 1996 р. – 2,9 млрд. дол. інвестицій у поглинання мережі супермаркетів в США;
січень 1998 р. – 368 млн. дол. інвестицій у спільне підприємство та мережу супермаркетів в Аргентині;

травень 1998 р. – купівля американської роздрібної мережі за 2,6 млрд. дол.;

грудень 1999 р. – купівля за 1,8 млрд. дол. 50% акцій скандинавської компанії в галузі роздрібної торгівлі продовольством;

березень 2000 р. – придбання за 3,6 млрд. дол. другого за величиною операцій дистрибутора продуктів харчування в США;

вересень 2001 р. - придбання за 2,2 млрд. дол. дистрибутора продуктів харчування в США; придбання мережі супермаркетів в США за 500 млн. дол.;

липень 2002 р. – 490 млн.дол. за частку аргентинського спільного підприємства, оскільки партнер оголосив дефолт.

У результаті значного збільшення присутності на американському ринку 60% прибутків компанія отримувала у США. Але у 2001 р. чисті прибутки компанії майже не зросли. У липні та листопаді 2002 р. компанія оголосила про уповільнення зростання та песимістичні прогнози щодо прибутків 2002 р. через фінансові проблеми в деяких латиноамериканських філіях.

Наприкінці лютого 2003 р. компанію потряс фінансовий скандал, що призвело до зниження ціни акцій на 66% та відставки головних керівників. Було виявлено значні бухгалтерські порушення. Рейтингове агентство Standard & Poor's знизило кредитний рейтинг компанії з BVB до рівня BV+.

*Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005

Завдання 5: Проаналізуйте наведену ситуацію та сформулюйте короткі пояснення до наступних питань*:

1. Що спонукало компанію “Bridgestone” до виробництва шин на території США? Чому не продовжуватиме експорт продукції, за рахунок якого й сформувався ринок збуту в США?

2. Що спонукало компанію до придбання “Firestone”?

3. Які переваги отримала компанія від придбання на відміну від створення нових потужностей? Чи доцільно було вводити в експлуатацію нові потужності?

“Bridgestone Tire Company“ є найбільшим виробником шин в Японії, що забезпечує 95% японського ринку. Протягом 70-х р.р. обсяг продажів компанії збільшився в 6 разів. З 1978 р. по 1987 р. компанія перейшла з п'ятого на третє місце серед виробників шин і досі посідає цю позицію. Хоча основні зусилля компанії були спрямовані на японський ринок, обсяги зарубіжних продажів теж збільшувались. Частина їх була не прямими – компанія є основним постачальником японських автомобільних шин, і як частина комплектуючих експортованих японських автомобілів потрапляла на ті ринки, куди компанія експортувала мало чи взагалі не експортувала продукцію. Керівництво компанії вважало стратегічною метою розширення діяльності за межами Японії. Прогноз консолідації галузі свідчив про те, що до 1990-1995 р.р. в світі залишиться мало крупних виробників шин, а оскільки продовжувати розвиток компанії в Японії буде складно (адже важко утримувати понад 50% ринку), в 1987 р. компанія оголосила про розширення виробництва в США. Ключовим фактором, що вплинув на прийняття рішення, стало те, що великий обсяг прямих і непрямих продажів припадав на США. До 1987 р. кожен 10 новий автомобіль, що продавався в США, комплектувався шинами “Bridgestone“ рівень збуту свідчив про те, що компанія здатна конкурувати з фірмами, що мають в США торгові і виробничі потужності. І хоча продукція фірми займала лише 2% ринку, компанія була впевнена в здатності здійснювати ефективне управління і контроль над інвестиціями в виробництві шин на американському ринку.

З боку США були введені державні обмеження, оскільки хоча частка продажу шин була незначною, але скорочувала збут шин американського виробництва. Збитки могли нанести й обмеження щодо імпорту японських автомобілів. Оскільки обмеження імпорту спонукало японські автомобільні компанії почати виробництво на території США, то, наприклад, „Тойота“, закупала 40% шин, що виготовлялись на американському ринку компанією “Bridgestone”. Крім того, враховуюче активне сальдо балансу Японії в торгівлі з США можна було передбачати введення обмежень на імпорт японських товарів.

Загрозою експорту могло виступати й те, якби витрати японських компаній збільшились би порівняно з витратами американських. Так наприклад, транспортування шин є нерентабельним через значні транспортні витрати (крім випадків коли шини є частиною комплектації автомобіля). Для компанії “Bridgestone” вони склали 3-12 дол. США на одну шину залежно від розміру. Японська компанія витримувала ці витрати за рахунок низької вартості ієни по відношенню до долара. Оскільки основна частина витрат компанії здійснювалась в ієнах, то її падіння давало менші витрати в американських доларах. При посиленні ієни к сер. 1986 р. конкурентоспроможна ціна на шини перейшла нижче точки беззбитковості японської компанії. Укріплення ієни продовжувалось у 1987, 1988 р.р. Тож сильна ієна означала: при інвестуванні в США “Bridgestone” буде платити менше у доларах. В цей же період компанія почала виробництво шин з радіальним кордом, який значно подовжував термін їх експлуатації. Однак до 1990 р. надлишок виробничих потужностей на американському ринку утримував ціни в галузі на низькому рівні.

Міркування інвестування на ринку США підкріплювались успіхами компанії в різних регіонах: створення чотирьох заводів в країнах, що розвиваються; придбання в Австралії відділення “Uniroyl Goodrich”; організація виробництва шин для вантажних автомобілів США (придбання підприємства фірми “Firestone”). В 1988 р. компанія придбала інші підприємства “Firestone” з виробництва шин за 2,6 млрд. дол. Ці п'ять заводів здійснювали поставку близько 40% шин для автомобілів „Форд”, 21% для автомобілів „Дженерал Моторс”. Ці придбання наблизили її до найбільших конкурентів – „Гудйр” і „Мішелін”.

*Дж. Деніелс, Ли Радеба Международный бизнес. М.: Дело, 1994

Максимальна кількість балів за виконані завдання:

№ завдання	1	2	3	4	5
Максимальний бал	2	2	3	1,5	1,5

Теми рефератів:

1. Транснаціональні корпорації: поняття, критерії класифікації.
2. Особливості побудови структури транснаціональних корпорацій, та фактори, що її визначають.
3. Фактори, що впливають на вибір форми виходу на ринок іншої країни.
5. Діяльність транснаціональних корпорацій та їх вплив на економіку України (на конкретному прикладі).
6. Прояв ефекту синергії при транскордонних злиттях та поглинаннях.
Рекомендовані джерела інформації [20; 21; 24; 25; 27; 32; 34; 35; 38; 40; 44; 47; 51; 83]

Тема 4. Стратегії та форми організації операцій транснаціональних корпорацій

Питання для самостійного вивчення:

1. Форми підрядних контрактів на будівництво (частковий підряд, генеральний підряд, контракти „під ключ”, контракти на керівництво проектом).
2. Контрактні операції у видобувній промисловості.
3. Субконтрактні угоди.
4. Типи управлінських контрактів.
5. Типи інжинірингових контрактів.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

На основі вивчення національного законодавства проаналізуйте правові умови створення та функціонування спільних підприємств в Україні.

Завдання 2. Поясніть основні фактори, що обумовлюють створення спільних підприємств в Україні (продуктова диференціація, раціоналізація виробництва, контроль над сировиною, наукові та дослідні роботи) - зі сторін обох партнерів. Наведіть приклади.

Завдання 3:

Проаналізуйте наведену ситуацію та сформулюйте короткі пояснення до наступних питань:*

1. В чому полягає сутність системи постачання „just in time”, яка була впроваджена у транснаціональних фірмах GM і Toyota?

2. Зробіть аналіз основних факторів, що зумовлюють ефективність даної системи.

Наприкінці лютого 2003 р. автомобільні ТНК General Motors (GM) і Toyota дали розпорядження постачальникам запчастин в Азії та Японії накопичити певний їх обсяг у Європі. Це було пов'язано з побоюваннями, що вторгнення США в Ірак призведе до порушення судноплавства через Суецький канал. У цьому випадку деякі заводи GM і Toyota вимушені були б припинити виробництво певних моделей. Постачання новим шляхом через мис Доброї Надії було б на 30% дорожче.

GM, найбільший виробник автомобілів, що володіє європейськими компаніями Vauxhall і Opel. Наказав тримати 10-денний додатковий запас запчастин з Азії. Toyota, яка має автомобільні заводи у Франції та Великій Британії, але імпортує близько половини своїх європейських продажів із Японії, дала споріднений наказ.

Збільшення запасів приведе до зростання витрат на поставки у виробників автомобілів, які витратили минулі два десятиріччя, щоб розробити і запровадити систему „just in time” спрямовану на зменшення товарно-матеріальних запасів. Такі системи, залишили виробників з 2-3-денним запасом багатьох компонентів і робили їх вразливими до будь-яких перебоїв у транспортуванні. Важливість безперебійного транспортування для виробничої мережі автомобільних корпорацій виявили у 2002 р., коли страйкували докери на західному узбережжі США. Це примусило японську автомобільну ТНК Honda перевозити літаками запасні частини, щоб не зупинити виробництво в США.

*Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005

Завдання 4:*Проаналізуйте наведену ситуацію та сформулюйте короткі пояснення до наступних питань*:*

1. Визначте якій стратегії відповідає діяльність ВР.

2. Проаналізуйте специфіку обраної компанією стратегії.

3. Проаналізуйте, що обумовила характер взаємозв'язків з національним партнером.

Британська міжнародна корпорація British Petroleum (BP) оголосила в лютому 2003 р. про план значно розширити свої міжнародні операції. Вони вирішила інвестувати протягом 5 років 20 млрд. дол. у розробку нафтових родовищ у різних регіонах. Зазначені інвестиції будуть спрямовані на створення виробничих потужностей у Мексиканській затоці, Тринідаді, Анголі, Азербайджані та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Нові прямі інвестиції становитимуть 50% усіх щорічних витрат компанії на розвиток та видобування нафти та газу до 2007 р.

BP оголосила про вкладення 6,8 млрд. дол. у створення спільного підприємства з російською нафтовою компанією ТНК, де вона матиме половину акціонерного капіталу, що дозволить створити третю за потужністю нафтову групу в Росії.

Така стратегія британської компанії відкриває третій етап у її історії. Перший закінчився, коли BP, яка розпочала свою діяльність як Анго-перська нафтова компанія, була змушена піти з Близького Сходу в результаті хвилі націоналізації в країнах ОПЕК на поч. 70-х років ХХст. Другий етап ще не закінчився, але пік операцій в ключових регіонах з видобутку нафти – на родовищах Аляски та Північного моря - вже пройдено. Нова стратегія спрямована на заміну старіючих родовищ на нові низько витратні „центри прибутку”. Реалізація цього плану приведе до збільшення всіх капітальних витрат компанії у 2003 р. до 14-14,5 млрд. дол. Один з керівників компанії визначив:” наша стратегія полягає в тому, щоб мати непропорційну частку високовитратних і низьковитратних нафтових родовищ. Зростання в минулі роки досягалось за рахунок злиття та поглинання, але на новій фазі важливим є якість портфеля (активів)...”

У Росії BP планує здійснювати управлінський контроль над новим спільним підприємством, хоча й відмовилась від більшого володіння акціонерним капіталом, щоб російські учасники відчували себе рівними партнерами та допомогали відстоювати інтереси підприємства в країні.. Для створення спільної компанії BP заплатить 3 млрд. дол. партнерам у Росії – Альфа-групі та Аксес-Ренова, а також зробить три послідовні щорічні транші (по 1,25 млрд. дол.) оплати акціями BP.

У реалізації своїх амбітних планів BP бачить можливість досягти більшого поширення своїх активів, ніж її конкуренти – міжнародні нафтовидобувні групи ExxonMobil Royal Dutch/Shell.

*Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005

Максимальна кількість балів за виконані завдання:

№ завдання	1	2	3	4
Максимальний бал	2	3	2	2

Теми рефератів:

1. Особливості ставлення ТНК до спільних підприємств, що визначаються стратегією її діяльності.
2. Типи підрядних контрактів.
3. Типи френчайзингових контрактів.
4. Типи інжинірингових контрактів.
5. Типи управлінських контрактів.

Рекомендовані джерела інформації [19; 32-35; 39; 46; 63; 67; 71; 76; 77]

Тема 5. Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Зберіть аналітичний матеріал, що ілюструє особливості функціонування інструментів міжнародного ринку боргових зобов'язань: порівняльна характеристика ринків (напр. європейський та американський), вага емітентів (державна, корпорації) тощо.

Завдання 2.

По трьох видах акцій проведено оцінку спільного вірогідного розподілу доходностей. Обчислити очікувану доходність і стандартне відхилення портфеля цінних паперів, якщо

умовний інвестор 20% коштів спрямує в придбання акцій А, 50% - в придбання акцій Б і 30% - в акції В. Припускається, що доходність кожного цінного папера некорельована з доходністю інших цінних паперів.

Варіант	Результат	Доходність акцій			Вірогідність розподілу доходності акції
		А	Б	В	
1	1	-10	10	0	0,30
	2	0	10	10	0,20
	3	10	5	15	0,30
	4	20	-10	5	0,20
2	1	-5	0	5	0,10
	2	10	5	-5	0,40
	3	0	5	5	0,40
	4	15	10	5	0,10
3	1	-5	10	0	0,15
	2	0	5	5	0,35
	3	5	15	10	0,35
	4	-10	5	0	0,15
4	1	-5	0	5	0,30
	2	-10	5	5	0,20
	3	0	5	5	0,30
	4	15	10	5	0,20
5	1	-5	10	0	0,10
	2	0	5	5	0,40
	3	5	15	10	0,40
	4	-10	5	0	0,10

Завдання 3. Використовуючи модель Могділіані-Міллера (оцінка прямих інвестицій), проаналізуйте наступний інвестиційний проект і визначте як його реалізація впливатиме на:

- 1) повну ринкову вартість компанії;
- 2) добробут акціонерів;
- 3) середньозважену вартість капіталу;
- 4) вартість акціонерного капіталу.

Вихідні дані: компанія „Х” має власний капітал - *A*; вартість акціонерного капіталу – *B*; компанія планує здійснити інвестицію вартістю *B* для розширення виробництва; чиста приведена вартість проекту - *G*. Для фінансування компанія планує випустити безвикупні облигації під *D* на \$*€* млн. Корпоративний податок – *Ж*.

Вихідні дані	Варіант				
	1	2	3	4	5
<i>A</i> , млн.дол.	10	12	18	20	24
<i>B</i> , %	11	14	15	14	13
<i>B</i> , млн.дол.	2	4	4	8	6
<i>G</i> , млн. дол.	1	1	1,5	4	3,5
<i>D</i> , %	9	10	10	9	11
<i>€</i> , млн.	2	3	4	6	4
<i>Ж</i> , %	30	35	25	30	35

Завдання 4. За наведеною в таблиці інформацією про акції, що входять до портфеля цінних паперів обчисліть:

- а) очікувану доходність для кожної акції; б) очікувану доходність портфеля.

<i>Варіант</i>	<i>Акції</i>	<i>Початкова вартість інвестицій, грн.</i>	<i>Очікувана вартість інвестицій наприкінці періоду, грн.</i>	<i>Частка в початковій ринковій вартості портфеля, %</i>
<i>1</i>	A	400	600	20,0
	Б	200	250	18,4
	В	1000	1000	25,7
	Г	950	1500	35,9
<i>2</i>	A	400	600	30,5
	Б	200	250	15,5
	В	1000	1100	23,7
	Г	900	1200	30,3
<i>3</i>	A	800	830	17,8
	Б	200	200	23,9
	В	900	950	24,0
	Г	1000	1200	34,3
<i>4</i>	A	500	600	25,0
	Б	250	250	14,6
	В	800	1000	24,2
	Г	1050	1500	36,2
<i>5</i>	A	500	700	19,2
	Б	200	300	7,7
	В	1000	1000	38,5
	Г	900	1500	34,6

Завдання 5. По трьох видах акцій проведено оцінку спільного вірогідного розподілу доходностей. Обчислити очікувану доходність і стандартне відхилення портфеля цінних паперів, якщо умовний інвестор 20% коштів спрямує в придбання акцій А, 50% - в придбання акцій Б і 30% - в акції В. Припускається, що доходність кожного цінного папера некорельована з доходністю інших цінних паперів.

<i>Варіант</i>	<i>Результат</i>	<i>Доходність акцій</i>			<i>Вірогідність розподілу доходності акції</i>
		A	Б	В	
<i>1</i>	1	-10	10	0	0,30
	2	0	10	10	0,20
	3	10	5	15	0,30
	4	20	-10	5	0,20
<i>2</i>	1	-5	0	5	0,10
	2	10	5	-5	0,40
	3	0	5	5	0,40
	4	15	10	5	0,10
<i>3</i>	1	-5	10	0	0,15
	2	0	5	5	0,35
	3	5	15	10	0,35
	4	-10	5	0	0,15
<i>4</i>	1	-5	0	5	0,30
	2	-10	5	5	0,20
	3	0	5	5	0,30
	4	15	10	5	0,20
<i>5</i>	1	-5	10	0	0,10
	2	0	5	5	0,40
	3	5	15	10	0,40
	4	-10	5	0	0,10

Максимальна кількість балів за виконані завдання:

№ завдання	1	2	3	4	5
Максимальний бал	4	2	3	1,5	1,5

Теми рефератів

1. Модель оптимального портфеля інвестицій Марковиця.
2. Оцінка ефективності інвестиційного портфеля (моделі Шарпа, Тейлора, Дженсона).
3. Класифікація портфельних ризиків.
Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 12; 15; 19; 22; 23; 28; 32-34; 37; 38; 42; 44; 47; 48; 65; 68; 70; 72; 73; 80; 82; 83; 85; 88]

Тема 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Питання для самостійного розгляду:

1. Вплив міжнародних інституцій на міжнародну інвестиційну діяльність. Характеристика діяльності ЮНКДАТ, СОТ, ОЕСР, БІГІ, МЦІУС.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Наведіть приклади та обґрунтуйте доцільність застосування різних організаційних форм передачі технологій в міжнародній інвестиційній діяльності (ліцензійна угода, інжинірингова угода, управлінські контракти тощо).

Завдання 2. Наведіть приклади впливу на інвестиційну діяльність інструментів, що пов'язані з регулюванням торговельних відносин (тарифні або кількісні обмеження, національні стандарти, регіональні угоди про вільну торгівлю, зони експортного виробництва).

Завдання 3. Систематизуйте, відповідно до національного законодавства які стимули інвестиційної діяльності, що реалізуються через державну політику, застосовуються. Проведіть оцінку їх ефективності.

Завдання 4. Проаналізуйте наведену ситуацію та сформулюйте короткі пояснення до наступних питань*:

1. Які фактори зумовили динамічний приплив прямих іноземних інвестицій?
2. Які структурні зміни відбулись в експорті Китаю?
3. Чи може бути наведений приклад використаний для ілюстрації „ефекту мультиплікатора”?
4. Чи існують зв'язки експортних філіалів іноземних компаній з місцевими компаніями? Китай є прикладом країни, що вдало використала переваги розміщення (стабільність законодавства, розмір економіки, дешева робоча сила) для залучення масштабних прямих іноземних інвестицій і швидкого нарощування експорту.

Щорічний приплив іноземних інвестицій у країну збільшився з 2 млрд. дол. у 1985 р. до 41 млрд. дол. у 2000р. Експорт країни зріс в 10 разів і досяг 249 млрд. дол. у 2000 р. Про зростання конкурентоспроможності китайської економіки свідчить триразове зростання питомої ваги країни у світовій торгівлі (6% у 2000р.). Відбулися зміни і в структурі експорту. Якщо в 1995 р. експорт сировинних товарів та основаних на переробці сировинних ресурсів промислових товарів становив 49% експорту, то у 2000р. – лише 12%. Питома вага високотехнологічних товарів зросла за останні 15 років у 7 разів (22% у 2000р.)

Бурхливе зростання стало можливим завдяки інвестиціям транснаціональних фірм та їхнім субконтрактним угодам із місцевими компаніями. На іноземні філіали припадає майже половина експорту країни, а в галузях з високою технологією – 4/5 експорту. В експорті електронних інтегральних схем питома вага ТНК сягає 90%. Сектор автоматизованих систем обробки даних, комп'ютерна індустрія також повністю контролюються іноземними фірмами, експорт яких становить 85% загального обсягу продаж галузі. Надзвичайно високі темпи зростання експорту з Китаю телекомунікаційного обладнання тільки підприємства Motorola продали у 2000р. за рубіж продукцію більш ніж на 1 млрд. дол.

Однією з переваг розміщення Китаю стала здатність цієї країни швидко створювати для іноземних підприємств мережі постачальників сировини, напівфабрикатів; наявність

висококваліфікованих інженерів. Це дозволило ТНК у високотехнологічних галузях створити понад 100 науково-дослідних центрів, лабораторій.

Місцеві китайські підприємства мають активні субподрідні зв'язки з філіями іноземних фірм. Наслідком цього стало зростання місцевого компоненту експорту іноземних компаній. Якщо ТНК домінують у високотехнологічному експорті, то місцеві фірми мають сильні позиції в експорті продукції низько технологічного сектора.

Зростання промислового експорту Китаю стало результатом послідовної економічної політики щодо залучення прямих інвестицій. Одним з головних елементів якої став різний режим щодо іноземних фірм у трьох групах галузей (перша – ППІ заохочуються; друга - ППІ обмежуються; треті – де діяльність іноземних фірм заборонена). Другим елементом було створення спеціальних зон економічного та технологічного розвитку (49 загальнонаціональних та сотні регіональних, місцевих зон експортного виробництва, науково-технічних зон, індустріальних парків.

*Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005

Максимальна кількість балів за виконані завдання:

№ завдання	1	2	3	4
Максимальний бал	3	2	3	2

Теми рефератів

1. Методи і механізми селективного регулювання іноземної інвестиційної діяльності.
2. Складові, що характеризують інвестиційний клімат національної економіки.
3. Міжнародні рейтинги, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості національних економік.
4. Інвестиційні фактори конкурентоспроможності національної економіки.
5. Інвестиційні фактори конкурентоспроможності галузі.
6. Інвестиційні фактори конкурентоспроможності підприємства.
7. Основні завдання ОЕСР в сфері міжнародного інвестування.
8. Основні завдання БАГІ в сфері стимулювання інвестиційної діяльності та його механізм.

Рекомендовані джерела інформації [6; 25; 32; 36; 41; 43; 60; 76; 77]

Тема 7. Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Підбір статистичних матеріалів, що свідчать про динаміку руху прямих інвестицій та закордонних інвестицій на Україні (за географічною, галузевою, регіональною ознаками, динаміка по періодах). На основі зібраних даних зробіть висновки про особливості участі України в процесах міжнародної інвестиційної діяльності.

Завдання 2. Наведіть конкретні приклади виходу на український ринок транснаціональних компаній та проаналізуйте їх вплив на національну економіку.

№ завдання	1	2
Максимальний бал	3	2

Теми рефератів:

1. Динаміка залучення іноземних інвестицій на Україні. Порівняльний аналіз з іншими країнами (за вибором).
2. Особливості функціонування спільних підприємств в Україні.
3. Діяльність транснаціональних корпорацій на українському ринку (на основі конкретної компанії).
4. Оцінка інвестиційної привабливості України (на основі аналізу місця в міжнародних рейтингах).

Рекомендовані джерела інформації [1-15; 25; 28; 29; 34; 39; 40; 54]

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;

б) розв'язок задач та виконання тестів;

в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: -індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

	<i>Тема</i>	<i>Форма контролю</i>
	<i>Змістовий модуль 1. Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.</i>	
1.	Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію	усне опитування, перевірка самостійної роботи
2.	Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування	усне опитування, перевірка конспектів, перевірка самостійної роботи, модульна контрольна робота №1
	<i>Змістовий модуль 2. Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності</i>	
3.	Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркоче тестування
4.	Форми організації операцій транснаціональних корпорацій	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркоче тестування
5.	Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування	усне опитування, міні контрольна-робота, перевірка самостійної роботи
6.	Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні	усне опитування, перевірка самостійної роботи, вибіркоче тестування
7.	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності	усне опитування, перевірка самостійної роботи, модульна контрольна робота №2

Перелік питань до семестрового контролю

1. Економічна сутність інвестицій та їх основні різновиди.
2. Валові і числі інвестиції. Ефект мультиплікатора.
3. Реальні, фінансові та інноваційні інвестиції.
4. Внутрішні, іноземні і зарубіжні інвестиції.

5. Інвестування у системі міжнародного руху капіталу. Мотивація і суттєві відмінності між експортом підприємницького і позичкового капіталу.
6. Методологічна база теорії інтерналізації.
7. Класичні теорії іноземного інвестування.
8. Портфельні теорії іноземного інвестування. Неокласичні теорії іноземного інвестування.
9. Теорія індустріальної організації. Теорія монополістичної конкуренції С.Хаймера.
10. Теорія інтерналізації. Еклектична парадигма Дайнінга.
11. Теорія життєвого циклу Вернона.
12. Теорія граничної ефективності інвестування за Кейнсом.
13. Теорія граничної ефективності інвестування за Тобіном.
14. Модель ERPG Перлмутера: специфіка орієнтації вищого менеджменту на різних етапах інтернаціоналізації фірми.
15. Міжнародне інвестування у контексті інтернаціоналізації.
16. Трактатування “пряма інвестиція” і “портфельна інвестиція” у світогосподарській і вітчизняній практиці.
17. Визначення міжнародних інвестицій і ознаки їх систематизації.
18. Характеристика основних видів та форм міжнародного інвестування.
19. Економічна сутність і особливості регулювання реінвестицій.
20. Масштаби і специфіка міжнародної інвестиційної діяльності урядів.
21. Міжнародні інвестиційні ресурси, їх обсяги і структура.
22. Міжнародна інвестиційна інфраструктура та її основні елементи.
23. Глобалізація інвестиційних потоків та її сучасні прояви.
24. Інвестиційні форми міжнародного бізнесу та їх порівняльна характеристика.
25. Кількісні показники оцінки транснаціональності компаній (ТНК).
26. Різниця між дочірніми, асоційованими компаніями та відділеннями.
27. Характеристика стратегій ТНК.
28. Характеристика контрактних форм діяльності на міжнародному інвестиційному ринку.
29. Характеристика форм та видів злиття та поглинання.
30. Основні джерела міжнародного короткострокового фінансування діяльності ТНК.
31. Види довгострокових цінних паперів, що використовуються ТНК для фінансування.
32. Організаційні форми передачі технологій в міжнародній інвестиційній діяльності.
33. Венчурне підприємництво.
34. Фактори, що сприяють активізації міжнародної портфельної інвестиційної діяльності.
35. Участь національних інституційних інвесторів в міжнародному портфельному інвестуванні.

36. Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів.
37. Макро- і мікромотивація прямого зарубіжного інвестування.
38. Макро- і мікромотивація залучення прямих іноземних інвестицій.
39. Міжнародна інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій.
40. Міжнародні спільні підприємства та їх систематизація.
41. Стратегічні альянси у міжнародному бізнесі.
42. Основні види міжнародних операцій з цінними паперами.
43. Учасники міжнародного ринку цінних паперів.
44. Міжнародні фондові біржі.
45. Міжнародний інвестиційний ринок: його структура та функції.
46. Стратегії країн базування компаній, які здійснюють іноземні інвестиції.
47. Стратегії країн, які приймають інвестиції.
48. Міжнародний ринок цінних паперів і розвиток його структури.
49. Масштаби і особливості функціонування міжнародного ринку акцій.
50. Специфіка функціонування міжнародного ринку облігацій.
51. Депозитні розписки та їх основні різновиди (американські депозитарні розписки (ADR), глобальні та європейські депозитарні розписки).
52. Європапери, їх види і особливості використання.
53. Джерела інформації про міжнародний фондовий ринок.
54. Рівні і форми регулювання міжнародного інвестування.
55. Основні питання (об'єкти) регулювання міжнародного інвестування.
56. Особливості регулювання репатріації прибутку (доходу) іноземного інвестора.
57. Сутність національного, пільгового і обмежувального режимів іноземного інвестування.
58. Критерії і типові інструменти обмеження іноземної інвестиційної діяльності.
59. Принципи, суб'єкти і об'єкти регулювання міжнародних фондових ринків.
60. Макроекономічне регулювання інвестиційного процесу та політика держави по відношенню до іноземних інвестицій
61. Саморегулювання на ринках цінних паперів у світогосподарській практиці.
62. Міжнародний інвестиційний менеджмент, його задачі і функції.
63. Оцінка якостей міжнародних фінансових інструментів.
64. Стратегії спекуляції на ф'ючерсному ринку. Ф'ючерси по процентних ставках. Ф'ючерси по фондових індексах.
65. Хеджування процентного ризику.
66. Оцінка ефективності керування портфелем.

67. Інвестиційні ризики і формування міжнародного інвестиційного портфеля.
68. Міжнародна диверсифікація та хеджування у інвестиційному бізнесі.
69. Оцінка ефективності міжнародного інвестиційного портфеля.
70. Внутрішні і зовнішні фактори інвестиційної стратегії України.
71. Оподаткування іноземної інвестиційної діяльності в Україні. Угоди про уникнення подвійного оподаткування.
72. Засоби, що використовуються для стимулювання іноземних інвестицій на Україні.
73. Характеристика інструментів впливу на інвестиційну діяльність, таких що пов'язані з регулюванням торгівельних відносин.
74. Засоби впливу на міжнародну інвестиційну діяльність (змінні засоби непрямого впливу, змінні засоби прямого впливу з обмеженою сферою дії).
75. Інституційна структура регулювання іноземного інвестування в Україні.
76. Масштаби і динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку України.
77. Законодавче регулювання фондового ринку України та його адаптація до міжнародних стандартів.
78. Інвестиційна діяльність ТНК в Україні.
79. Поняття спільне підприємство. Фактори, що обумовлюють створення спільних підприємств (зі сторін обох партнерів).
80. Порядок створення і функціонування спільних підприємств на Україні.
81. Порядок створення, функціонування та ліквідації ВЕЗ в Україні.
82. Пріоритети іноземного інвестування економіки України.
83. Інвестиційні проекти міжнародних організацій в Україні.
84. Прямі зарубіжні інвестиції українських підприємств, організацій: масштаби і регулювання.
85. Масштаби, механізми і проблеми портфельних запозичень України на міжнародних фінансових ринках.
86. Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату.
87. Характеристика міжнародних стандартів обліку інвестиційних операцій.
88. Методичні підходи до оцінки міжнародних інвестиційних проектів.
89. Глобально-економічні, загальноекономічні, ресурсно-економічні та політико-економічні фактори, які впливають на вибір стратегії інвестування.
90. Екстернальні та інтернальні чинники та їх вплив на формування інвестиційних стратегій фірми.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

№ п/ п	Тема	Методи активізації процесу навчання		
		Лекції	Семінари (практичні)	Інше
	Змістовий модуль 1. <i>Методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності.</i>			
1.	Інвестування в системі міжнародного бізнесу та фактори, що обумовлюють його активізацію		Семінар – дискусія	
2.	Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії в глобальному середовищі. Теорії міжнародного інвестування	Участь студентів в проведенні лекції	Семінар – дискусія	
	Змістовий модуль 2. <i>Характеристика особливостей форм міжнародної інвестиційної діяльності</i>			
3.	Місце транснаціональних компаній в системі міжнародної інвестиційної діяльності		Семінар – дискусія	
4.	Форми організації операцій транснаціональних корпорацій		Семінар – дискусія	
5.	Світові фінансові потоки. Портфельне інвестування		Семінар – дискусія	
6.	Особливості реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на Україні	Участь студентів в проведенні лекції	Семінар – дискусія; презентація	Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
7.	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності		Семінар – дискусія	Інтернет-звіти студентів по нормативній базі

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові

1. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91р. № 959-ХІІ
2. Закон України „Про інвестиційну діяльність” від 18.09.91 р. № 1561-ХІІ
3. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96р. №93/96-ВР
4. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.06 №3480-ІV
5. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.96 № 448/96-ВР
6. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.01 № 2299-ІІІ
7. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.01 № 2664-ІІІ
8. Указ Президента України „Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» 12.07.01 р. № 512/2001
9. Постанова НБУ " Про врегулювання питань щодо здійснення та реєстрації іноземних інвестицій” від 23.12.09р. № 762 , зареєстровано в МЮУ 01.03.10р. №195/17490
10. Про заходи щодо поліпшення інвестиційної привабливості України Розпорядження Кабінету Міністрів України № 55-р від 22.02.2001 р.
11. Положення про функціонування фондових бірж, Рішення ДКЦПФР від 19.12.2006 № 1542, зареєстровано в МЮУ 18.01.2007 р. № 35/13302
12. Положення про особливості здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів, рішення ДКЦПФР від 02.11.06 р. № 1227, зареєстроване 30.11.06 р. №1252/13126
13. Перелік іноземних бірж та торговельно-інформаційних систем, після проходження лістингу на яких цінні папери іноземних держав та іноземних юридичних осіб можуть становити активи інститутів спільного інвестування, рішення ДКЦПФР від 02.02.05 р. №40, зареєстроване 21.02.05р. №253/10533

Основні

14. Адамчик В.В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб. / В.В. Адамчик ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Тернопіль ; Львів : Крок, 2014. – 238 с.
15. Білорус О.Г. Економічна система глобалізму: Монографія. К., 2003
16. Гіл Ч.В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку. К., 2001
17. Дэниелс Д.Д., раде ба Л.Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции. М., 1998
18. Задоя А.О. З 18 Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
19. Єгорова І.Г. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / І.Г. Єгорова, Г.І. Матукова, Я.О. Измайлов, А.В. Куценко, С.І. Мацюра. – Кривий ріг: Видавничий дім, 2010. – 291 с.
20. Иванов Ю.В. Слияния, поглощения и разделение компаний: стратегия и тактика трансформации бизнеса. М., 2001
21. Киреев А.П. Международная экономика: Учеб. пособие для вузов. Ч.1: Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. М., 2000
22. Ляшенко В.И. Фондовые индексы и рейтинги.-Донецк: Сталкер, 1998
23. Майер Дж. М., Олесневич Д.Л. Міжнародне середовище бізнесу: Конкуренція та регулювання у глобальній економіці / Д.Л. Олесневич (наук.ред.). К., 2002
24. Мельник В.В., Козюк В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посібник. Тернопіль, 2003
25. Мельник В.В., Козюк В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. - Тернопіль: Карт-бланш, 2007. - 249 с.

26. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник / Под ред. В.П. Колесова, М.Н. Осьмовой. М., 2000
27. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник/ Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Мозговий О.М. та ін., За ред. Лук'яненка. - К.: КНЕУ, 2003. - 387 с.
28. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч.- метод. посіб./ ред. Руденко Л. В. - К.: КНЕУ, 2008. - 168 с.
29. Міжнародні фінанси: Підручник/ О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шеремет та ін.; за ред. О.І. Рогач. К., 2003
30. Пластун, В.Л., Пластун О.Л. Інституційні інвестори: роль у розвитку фондового ринку: монографія / В. Л. Пластун. О. Л. Пластун. - Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. - 212 с.
31. Портфельне інвестування : підручник / О. Г. Шевченко, Т. В. Майорова, О. М. Юркевич, С. В. Урванцева, О. А. Островська; ред.: О. Г. Шевченко, Т. В. Майорова; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2010. - 408 с.
32. Портер М. Международная конкуренция. М., 1993
33. Портер М. Стратегія конкуренції. /Пер. з англ. – К.: Основи, 1997.
34. Рогач О. І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005. -715с.
35. Рогач О.І. Транснаціональні корпорації та економічне зростання: навч. посібник. К., 1997
36. Рогач О.І., Шнирков О.І. Транснаціоналізація світового господарства та перехідні економіки: Навч. посібник. К., 1999
37. Рокоча В.В., Плотніков О.В., Новицький В.Є., Кудирко Л.П., Сльозко О.О. Транснаціональні корпорації: Навч. посібник. К., 2001
38. Ромашко О.Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків: Навч. посібник .- К.:КНЕУ, 2000 .-240 с.
39. Руденко Л.В. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій. К.: Кондор, 2004.-480с.
40. Сазонець І.Л, Сучкова О.Д. Інвестиційна діяльність корпорацій: навч. посіб. - К.: МАУП, 2007. - 192 с.
41. Сазонець І.Л. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник / І.Л. Сазонець, О. А. Джусов, О. М. Сазонець. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 304 с.
42. Світова економіка: Підручник/ А.С. Філіпенко, О.І. Рогач, О.І. Шнирков та ін. К., 2000
43. Торгова Л.В., Хитра О.В. Спільні підприємства в Україні: організаційно-економічний механізм і ефективність функціонування. К., 2001
44. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: Навч. посіб/ Ред. Якубовський С. О., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін.- 2-ге вид., перероб. та доп.- К.: ЦНЛ, 2011.- 472 с.
45. Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. — Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. —К. : Знання, 2016. — 686 с.
46. Швед В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / В.В. Швед, О.А. Закладний. – Вінниця, 2017. – 224 с.
47. Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование. Теория и практика. Курс лекций по инвестированию, формированию и управлению инвестиционным портфелем .-Учебное пособие .-К.:Нора-принт,2000 .-367 с.
48. Шклярук С.Г. Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация. Финансовые рынки, финансовые институты и участники, финансовые инструменты, методы анализа, регулирование и оптимизация: Монография .-К.:Нора-принт,2003 .-568 с.
49. Энг М.В., Лис Ф.А., Мауер Л.Дж. Мировые финансы. М., 1998.

50. Алексеєнко Л.М.,Олексієнко В.М., Юркевич А.І. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок (українсько-англійсько-російський тлумачний словник) .- К.;Тернопіль:Максимум;Економічна думка,2000
51. Булеев И.П., Богачев С.В., Мельникова М.В. Промышленные корпорации: особенности развития и принятия решений: Монография. Донецк, 2003
52. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов. - М., 1997.
53. Буренин А.Н. Рынки производных финансовых инструментов. - М.: "ИНФРА-М", 1996.
54. Внукова Н. М. Ринок фінансових послуг: Навчально – методичний посібник. – Х.: ІНЖЕК, 2004. – 276 с.
55. Герст П., Том сон Г. Сумніви в глобалізації. Міжнародна економіка і можливості керування. К., 2002
56. Глобализация мирового хозяйства и национальные интересы России/ В.П.Колесов (ред.). М., 2002
57. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. -К.: Наукова думка, 1998
58. Дудяк Р. Основи біржової діяльності на товарному і фондовому ринку:Навч. посіб.- Львів:Львівськ. держ. аграрн. ун-т,2001
59. Економіка знань: виклики глобалізації на Україні / За заг. ред. А.П. Гальчинського, С.В. Львовичкіна, В.П.Семіноженка. К., 2004
60. Жданов В.П. Организация и финансирование инвестиций. – Калининград : Янтарный сказ, 2000
61. Иноземцев В.Л. На рубеже эпох. Экономические тенденции и их неэкономические следствия. М., 2003
62. Инвестиционно-финансовый портфель (Книга инвестиционного менеджера. Книга финансового посредника) / Отв. ред. Ю.Б.Рубин, В.И.Солдаткин. - М., 1999.
63. Калина А.В., Кошечев О.О. Фондовый рынок. Навчальний посібник. – К.: Вид-во „Університет „Україна”, 2006
64. Килячков А.А., Чалдаева Л.А. Рынок ценных бумаг и биржевое дело. – М.: Юристъ, 2001
65. Ковалевський В.В., Козак Ю.Г., Грищенко С.Г. Новицький В.М., Макогон Ю.В. Міжнародні організації: Навч.посібник/ За ред. Ковалевський В.В., Козак Ю.Г. Одеса, 2001
66. Кругман П.Р., Обстфельд М. Международная экономика. Теория и политика: Ученик для вузов. М., 1997
67. Ломакин В. Мировая экономика. М., 1998
68. Лысенков Ю.М., Рымарчук А.И., Музыченко О. Фондовый рынок: терминологический словарь-справочник. – К.: Діалог-прес, 1997.
69. Лысенков Ю.М.,Рымарук А.И.,Педь И.В. Участники фондового рынка: Функции, организация деятельности.Кн. 5 .-К.: Вісник фондового ринку,1998
70. Мертенс А. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: КИА, 1997.
71. Мендрул О.Г., Павленко І. А. Фондовый рынок: операції з цінними паперами: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. -156с.
72. Мовсесян А.Г., Огневцев С.Б. Мировая экономика: Учебник. М., 2001
73. Мозговой О.Н. Зарубежный фондовый рынок. - К.:УАННП "Феникс", 1998.
74. Мозговой О.Н. Фондовый рынок Украины. - К.:УАННП "Феникс", 1997.
75. Мозговой О.М. Фондовый рынок: Навч.посібник. -К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
76. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: підручник. К., 2003
77. Носова О.В. Іноземні інвестиції в транзитивній економіці України: Монографія. Х., 2001
78. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія.-К.:КНЕУ, 2000.-172с.
79. Примостка Л.О. Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 263 с.

80. Рогач О.І. ТНК і економічне зростання країн, що розвиваються. К., 1994
81. Рогач О.І., Шнирков О.І. Країни, що розвиваються, і транс націоналізація світової економіки: Навч. посібник. К., 1998
82. Румянцев А.П., Климов Г.Н., Рокоча В.В., Савчук В.І., Дідівський М.І. Міжнародна економіка: Підручник /А.П.Румянцев (ред.). К., 2003
83. Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції/Пер. з англ. – К.: Основи, 1998
84. Сакс Дж., Пивоварський О. Економіка перехідного періоду: уроки для України./Пер. з англ. – К.: Основи, 1996.
85. Суторміна В.М., Федосов В.М., Рязанова Н.С. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник. К., 1993
86. Тьюз Р., Бредлі Е., Тьюз Т. Фондовый рынок .-6-е изд. Пер. с англ.-М.:Инфра-М,1999
87. Україна в процесах міжнародної інтеграції / За ред. В.Р.Сіденка. Х., 2003
88. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: Навч.посібник. 2-ге вид., перероб. І доп. К., 2001
89. Черкасов В.Е. Международные инвестиции: Учебн.-практ. пособие. - М.: Дело, 1999
90. Ченг Ф.Ли , Джозеф И. Финетти Финансы корпораций. – М.: Инфра-М, 2000
91. Штігліц Дж. Глобалізація та її тягар. К., 2003
92. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Інвестиції. – М.: ИНФРА-М, 1998.
93. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика. Львів, 2003
94. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб.-К.:Знання-Прес,2002 .-535 с.-
95. Шемет Т.С. Міжнародні фінанси. К., 2000

Електронні джерела

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua/fund/analytics
2. <http://www.globalpolicy.igc.org> - висвітлює новини світового бізнесу, інвестицій та фінансів
3. <http://www.ipplanet.net/fdisurvey>- інформація щодо світових потоків прямих інвестицій
4. <http://www.oecd.org>- офіційний сайт організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) надає інформацію щодо індикаторів розвитку країн ОЕСР
5. <http://www.standartsandpoors.com> – сайт компанії Standarts & Poors, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів
6. <http://www.moody.com> - сайт рейтингового агенства Moody`s, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів
7. <http://www.transnationale.org>- надає інформацію про більш ніж 10000 компаній, включаючи ТНК
8. <http://www.unctad.org/wir/index.htm> - інформація щодо оглядів світових інвестицій
9. <http://www.finance.yahoo.com> –новини світового бізнесу, інвестицій та фінансів
10. <http://www.fdi.eu.com> інформація щодо світових потоків ПІІ та діяльності ТНК
11. <http://www.rada.gov.ua> - офіційний сайт Верховної Ради України
12. <http://www.ufs.com.ua>.- український фінансовий сервер
13. <http://www.investfunds.com.ua> – інформаційний фінансовий сервер